

TOVĂRĂȘIA

Foaie economică, care cuprinde tot felul de povețe despre formarea și conducerea **tovărășiiilor economice**
Foaia oficioasă a „Centralei Tovărășilor” și a însoțirii pentru „Asigurarea vitelor”, amîndouă în Orăștie
— Sfaturi pentru agricultură, meserii și negoț, și îndrumări pentru valorizarea produselor economice —

Adaus economic la „LIBERTATEA”.

Apare tot a doua Duminecă.

Intocmită de VAS. C. OSVADĂ

Anul III.

ORĂȘTIE, 31 Maiu v. 1908.

Nrul 1-4

La Rusalii!

...Și apostolii adunați erau în o casă și în sfătuirii tainice să zbateau, căci pentru propoveduirea sfințitei credințe simțiau că puterea lor mică le este.

Dar' în vremea aceea Duhul cel sfînt în chip de porumb asupra lor s'a lăsat și apostolii întăriți în credință, s'au dus apoi și au propovăduit credința în toate limbile pămîntului...

Amintirea dulce a acestei sfinte întăriri prin pogorîrea duhului sfînt, o sărbătorim noi Românii creștini — tocmai în o vreme, cînd și nădejdea noastră în o soarte mai bună — pare-că mai cu cutremur să zbate.

Și neajunsul ăsta e cu atît mai simțit, cu cît noi, neam mare cum suntem, nu ne putem aduna în o căsuță la sfat și cum suntem respirați pe cele dealuri, pe cele coline, prea adesea nu ne auzim unii glasul altora și nu ne urmărim sfaturile ce dorim să ni le dăm unii altora.

Și apoi mai avem sălășluit în mijlocul nostru și păcatul invidiei și a urei și a neascultării. Prea sunt mulți între noi porniți să fie poruncitori și sfătuitori și prea e răsleață și prea neorînduită mulțimea, ce ar trebui să dea armata puternică de ostași ce înfruntă toate vijeliile și dau lupta crîncenă a traiului din zilele noastre.

Și pare-că din suflarea Duhului sfînt numai amintirea vagă, perdută în credințele trecutului, ne-a mai rămas...

Unde ne sunt apostolii, care să cutreere satele și cătunele, să ne vorbească fiecăruia în limba lui, la price-

perea fiecăruia, — ca, întăriți în credința neamului nostru, — să ducem greul luptei mai cu foc, mai cu însuflețire?...

Și neajunsurile și lipsele neamului nostru sunt nenumărate și de atît de amar de feluri. Dar pare-că zice poetul:

»Flămînzi copiii 'n drum ne mor
Și ne sfîrșim de mila lor
Dar toate le-am trăi ușor
De-ar fi pămînt!«

Și sub pămînt nu înțelegem numai glia ce o scormonim cu ferul plugului și o netezim cu luciul coasei și a secerii, — dar' ne înțelegem sărăcia noastră întregă cu miile ei de nevoi.

La alinarea acestei sărăcii, la îmbunătățirea sorții economice a neamului nostru — ne trebuie apostoli cu limbi de foc și cu vreri de fer!

Mulțimea mare își înțelege deja greul, își vede neajunsurile și vrea să le aline.

Noi, în însuflețirea noastră, ne-am legătuit și noi, că muncim pentru această alinare. Și credința noastră ne strămutată este, că azi nu mai în grupuri, rînduiți în tovarășii, ne mai putem ajuta, și de aceea am desfăcut steagul mîndru al tovarășiiilor sătești.

Și ca să le avem mai iute, mai ușor și mai bine rînduite, ne-am pus să alcătuim o Centrală pentru tovarășiiile sătești.

Lucrările începute pentru această Centrală, din multe pricini a trebuit să zăbovească. Acum însă ele iar sunt în deplină mișcare, și nădăjduim că în curînd Centrala noastră își va putea începe rodnică lucrare.

Tot așa Asigurarea vitelor e foarte aproape să fie pusă în lucrare, chibzuit și potrivit trebuințelor neamului nostru.

Iată veștile ce le putem

da cetitorilor nostri, de ziua Pogorîrii Duhului sfînt, cînd noi mai mult ca ori-cînd nădăjduim, că în scurtă vreme și apostolii economiști ai neamului, vor propovădui în glasul poporului, întărirea credinței în izbînda tovarășiiilor și prin ele a întregii înaintări economice a poporului nostru.

Numai tărie și nădejde și sprigin neîntreput cerem dela toți cei buni ai nostri.

Asigurarea vitelor.

Inceputurile făcute de noi ca să avem o tovarășie pentru asigurarea vitelor, alcătuită după toate cererile legii, și așa ca să mulțumească pe deplin toate așteptările drepte a proprietarilor nostri de vite, — pe cit de bine au fost primite, pe atît de multe greutateți a întîmpinat în cale.

S'a făcut o muncă stăruitoare și multe peripeții au trebuit învinse ca mișcarea aceasta să nu fie infundată de greutateți neatîrtoare de noi. Cei mai nerăbdători vor fi avut multe nedumeriri, văzînd că în timpul din urmă nu s'a mai putut arăta rezultate reale pentru începerea faptică a lucrărilor.

Nu credem că e locul și timpul potrivit acum să înșirăm motivele pârutei întreprinderii în treaba asigurărilor de vite.

Atît însă credem că ne este de datorință să vestim, că acum cînd, după Dzeu, toate pedecile s'au delăturat, — în scurtă vreme tovarășia noastră pentru asigurarea vitelor, își va putea începe activitatea.

Cam în același timp, nădăjduim să putem porni și lucrările Centralei pentru tovarășiiile sătești.

Cu aceste vești credem că facem bucurie tuturor cetitorilor și sprijinitorilor acestor două așezăminte, dela a căror lucrare să așteaptă roade frumoase și bogate.

Să dea Dzeu ca așa să fie și avînd și sprijinul publicului nostru, credem că așa va fi — după ce noi din partea noastră vom lucra din răsputeri și cu cea mai bună a noastră pricepere.

Viața economică.

IV.

— Schimbul. —

Fiecare ne silim, pe cît ne iartă puterile, să ne îndestulim toate trebuințele prin producțiunea noastră. Să producem noi înșine tot ce consumăm.

În viața de toate zilele lucrul nu merge însă așa de ușor.

Oamenii, cari au ceva moșie și să pricep la creșterea vitelor, iar' pe de-asupra mai au și puține trebuințe, pot din vreme în vreme, mai ales în lunile călduroase de vară, să trăiască aproape din mijloacele produse de ei. Vorba e, că la plugarii harnici, făină de grâu, de cucuruz — afii; lapte afii; brînză, slănină — asemenea; fasole, cartofi, castraveți, tot felul de legume — pe aceeași urmă; găini, rațe și alte galițe, — din cari să facă Româna o mîncare de sărbătoare, dela cari să adune cite un ou — iarăși pot crește prin curte.

Apoi pinza pentru albituri o țese femeea; cămășile de lucru și cămășile de sărbătoare le coasă tot femeea; acoperitoarele de pat, felurite covoare, ștergare, fețele de perini — le face tot femeea.

În sfîrșit niște lemne de foc le aduce bărbatul din pădure. El le taie, el le despică.

Iată cu un cuvînt tot atîtea lucrări, prin cari țaranul își produce aproape tot ce-i trebuie, ba din mijloacele de hrană îi și prisosesc (grîu, cucuruz, lapte, brînzeturi, ouă, pui, găini, etc.)

Am zis că produce aproape tot, dar' nu tot ce-i trebuie. Și iată pentru ce cată să zicem așa:

Femeea noastră țese — ce-i drept — cu mâna ei, pinza, de care are trebuință — dar' cînd vrea să o croiască, îi trebuiesc foarfeci, căci dacă ar rupe-o cu mâna, ar face lucru prost. Cînd vrea să coasă o cămașă, are trebuință de ac, căci cusînd-o cu o țandură de lemn, iarăși ar face lucru prost.

Ei bine, dar nici ea, nici bărbatu-so nu știe face nici foarfece, nici ace de fer! Sculele acestea

cată să le cumpere dela cineva, sau de undeva.

Mai departe, când vrea să facă o mămăligă, o pâine, o mâncare — nu să ajunge numai cu făina, cu apa, cu unsoarea, cu legumele, ci mai trebuie și sare.

Ei, dar sarea trebuie să o cumpere, fiindcă dinșii nu au mină de sare.

Le trebuie un car cum să cade, le trebuie un topor, o secure, un fe-restrău de tăiat lemne; le trebuie sticlă pentru ferestre; petrolu pentru luminat; lampe; oale, vase, linguri, cuțite.

Și presupunem, că plugarul nostru e om cu cap și cu rîvnă de înaintare trupească, dar pe lîngă aceea și de înaintarea cea sufletească, căci fără de viață și înaintare sufletească, nu ne-am deosebi mult de dobitoace, cari și ele nu rîvnesc de cît la nutreț bun și la apă. Avînd deci băeți sau fete, să va nizul, să-și dea copiii la nițică învățătură. Spre acest scop va fi nevoit să recurgă la munca spirituală, la învățatura învățătorilor, profesorilor. Va trebui să plătească pentru școală, să cumpere cărți, caete, condee, creioane, cerneală etc.

Iată deci, un țaran cu trebuințe puține și totuș avînd lipsă de produsele altora, cînd vrem să ne dăm samă cu deamăruntul de ceea-ce consumă el și casa lui.

Ce însemnează oare, că el trebuie să cumpere ace, foarfece, sare car ferecat, sticlă, vase, cărți și celelalte multe înșirate mai sus?

Insemnează că pentru uneltele acestea, va da altceva în schimb.

Presupunînd deocamdată că n'ar fi bani, ne putem pune întrebarea că în ce mod s'ar face schimbul?

Răspunsul ni-l dau în bună parte chiar și unele fapte din zilele noastre, ce să petrec sub ochii nostri. Anume omul nostru ar da schimb unele lucruri produse de el, cari îi prisosesc. Ar duce deci un ou și ar cere 8—10 ace de cusut; ofere (îmbie) o chilă de brînză de oae și cere și 5 chile de sare, sau o păreche de foarfece, sau 2 litri și jumătate de petrol; dă o găină și primește cîteva vase și unelte de bucătărie; ofere cîteva măsuri de grîu și faurul îl ferecă după lege carul și plugul; ba tot cu grîu și cu cucuruz mai plătește și pe învățător, că-i învață copiii. Și așa mai departe: mai pe greu mai pe ușor le-ar învăța pe toate.

Din cele spuse până aici să vede destul de limpede, că toți oamenii avem trebuință de producțiunea altora, în schimbul căreia dăm lucruri din producțiunea noastră. Cînd ne prisosesc unele lucruri, le oferim, adecă le îmbiem la alții, pentru alte bunuri, ce ne lipsesc. Astfel prisosul dă naștere ofertului, iar lipsa provoacă cererea.

Intre producțiune și conzum să ivesc deci ofertul și cererea. Calea, ce o fac bunurile trecînd dela producători până la conzumatori, să numește circulație; iar locul unde să face schimbul bunurilor, îl numim piață.

Cari sunt lucrile cele mai potrivite pentru a le da în schimb?

La întîia cugetare vom zice: bunurile de valoare mică. Puind mai multe de aceste, vom cumpăni și bunuri mai mari.

Astfel popoarele, cari să ocupă cu agricultura și cu economia de vite, în toată trecerea veacurilor apuse, s'au servit de cereale (grîu, secară, cucuruz, ovăs, etc.) și de vite, ca mijloace de schimb.

La Grecii cei vechi să foloseau boii ca măsurător al valorilor; la Romani vitele mărunte oi, capre etc. Vorba latină pecunia însemnează bani, dar cuvîntul își are obîrșia din „pecus“ — care însemnează vite mărunte.

La popoarele, cari trăiau din vînat s'au dezvoltat ca mijloace de schimb pieile de animale. Este știut că d. e. la locuitorii de pe lîngă Labrador (America de nord) circulau până mai deunăzi peile ca cele mai plăcute lucruri de schimb și cu peile ce le cîștigau din vînat își cumpărau dela alte popoare instrumente de vînat, îmbrăcăminte și alte lucruri trebuincioase. Ba ce e mai mult: valoarea pieilor era stabilită pe deplin, astfel că

1 vulpe neagră sau un urs făcea 2 vulpi albe.

1 vulpe albă = 2 castori = 6 dihori, adecă 1 castor = 3 dihori, însă 15 castori = o pușcă.

Nu numai aceste, dar și o mulțime de alte bunuri s'au folosit ca mijloace de schimb. Astfel în China și Africa de sud să folosea sarea; în Islanda peștii; în Africa centrală săgeți, inele, corale de sticlă etc., în America tabac și zachăr; în Australia și Polinezia melci și scoici de mare.

La noi, la Români, încă să întrebuițau des vitele mari și vitele mărute ca măsurătoare de valori. În limbă ne-au rămas multe vorbe, cari ne amintesc datina aceasta. Cînd zicem: „Nu te plătești nici cu patru boi“ — apoi atunci e mare lucru la mijloc.

Toate ca toate, dar bunurile personale nu să pot cîntări nici cu boi, nici cu vaci, nici cu oi, nici cu alte bunuri materiale. De aci cîntecul fetei îndrăgostite:

N'aibă badea nici doi boi,
Numai ochii amîndoi;
N'aibă badea nici o vacă,
Numai ochii lui să-mi placă.

Gavr. Todica.

In preajma secerișului.

Lanurile de grîu, sub boarea de vînt încep să facă valuri tot mai mari, căci grîul să încovoae tot mai mult sub greutatea spicului, ce dă spre îngălbenire. Tot mai mult să apropie secerișul pe urma muncii de un an a truditului plugar. Dar după-cum vestesc știrile sosite din țara întregă, nu în tot locul poate să aștepte plugarul cu dragă inimă și cu îndestulare secerișul apropiat. Căci tăriile cerului nu în tot locul au dat la vreme, mâna de ajutor muncii plugărești. Lipsa de ploaie și arșița dogoritoare în multe părți a pălit grînele, le-a umplut cu rugină și multe spicuri sunt goale ori pălite. Asta o știu mai ales geșeftarii de bucate, care tocmai în vremea asta aleargă pela porțile plugarilor, ca să-și arvinească pe seama lor și puțina roadă ce ar fi să aibă plugarul.

Cu povești iscusite, cu vorbe late și umflate, — iar mai ales cu punga (cu chesul) strălucitor de aur, să aproape agentul geșefturilor mari și îmbie bani grei pe grăunțele ascunse încă în paiele spicelor.

Și cum lipsele și nevoile sunt de o miie și o sută de feluri — mulți și dintre ai nostri să dau prinși în arvuna geșeftarului și primesc bani pentru grîul cel nou și în chipul ăsta își leagă mâni și picioare.

Geșeftarul de bună seamă e atît de iscusit, ca să știe să facă așa fel tîrgul, încît el — ori-cum s'ar suci vremea — să nu rămînă de pagubă.

Căci el are arma puternică a învățaturii, are bogăția pățăniilor — care îi dau puțința să fie mai iscusit, să fie mai acasă în trebile aceste — decît plugarul nostru uruit de greul muncii și lipsit de luminile învățăturilor mai de seamă.

Vor fi mulți dintre ai nostri, care în necunoștința lor de lucru sfătoșesc cam așa: „Ori cine ce-ar zice, cînd eu vînd bucatele înainte — și eu și negustorul o dăm pe zgoadă, pe nimerite, căci doar nici eu nici el nu putem ști voia lui Dumnezeu și felul cum o fi roada. Odată eu o zgodesc, altă dată

el o zgodește și iacă așa ne ajutam“.

Ei vedeți aici, în opșagul ăsta e îngropată prostia noastră. Căci lucrul stă cu totul altcum.

De obicei ceeace știe și cît știe negustorul — n'are pri-lej să știe plugarul.

Și apoi zgoada negustorului numai la vedere e zgoadă — de fapt el cînd arvunește ori cumpără înainte bucatele — cam totdeauna știe deja cît perde ori cît cîștigă.

Căci iată cum face el negustoria asta: aproape fiecare negustor din Budapesta, care joacă la bursa de bucate — are cîte unul ori mai mulți negustori de bucate, așezați prin satele ori orașele din acele ținuturi, unde să fac mai multe bucate. Cel din Pesta cu cei din țară — lucră mână în mână. Lucră la olaltă. Cînd vinde înainte cel din Pesta — cei din țară cumpără înainte. Ori cînd cumpără înainte cel din Pesta, cei ai lui din țară vînd înainte. Și în chipul ăsta ei în tot minutul știu cît perd ori cît cîștigă.

Cu o pildă lămurim mai bine lucrul: Negustorul Marx din Budapesta vinde pentru luna Octombrie 20 vagoane de grîu, și anume cu cîte 21 coroane majametrică.

În acelaș timp negustorul Leopold din Verșeț, care lucră pe o mână cu Marx, cumpără, dînd arvună înainte, dela 4 ori 5 gazde cele 20 vagoane, plă-tînd maja metrică cu cîte 18 Coroane.

În aceeași zi dar ei, negustorii știu că la fiecare majă au un cîștig de cîte 3 Coroane — din care să zicem că 1 Coroană pe majă sunt spese, fracht și altele. Lor totuș le rămîne cîștig curat de cîte 200 Coroane la vagon. În cazul nostru pilduit aici, celor doi negustori le rămîne dela 20 vagoane 4000 Coroane cîștig curat.

Și acest cîștig ei îl au de bună seamă, ori să suie ori scade prețul, căci el ce-a cumpărat, îndată a și vîndut, și ce are vîndut, are și cumpărat.

În chipul ăsta în pungile geșeftarilor să strecoară zeci și sute de mii de coroane — care după dreptate ar trebui să rămînă în pungile plugarilor!

Ba pe temeiul astorfel de cumpărări și vânzări înainte, să ticluiește apoi și negoțul de bucate pe hîrtie, ori pe termin. Sunt sute și sute de geșeftari care vînd și cumpără mii și mii de vagoane de bucate, fără să aibă vre-un grăunte. Ei speculează numai la diferențele, ce le pot stoarce cu mult meșteșug între prețul de vînzare și acelea de cumpărare.

În felul ăsta apoi să ajung la bucate prețuri, ce nu au nici o legătură cu roada, — prin ce plugarii păgubesc foarte mult.

Ca să micim aceste pagube, sfătuim pe toți plugarii noștri să nu-și arvunească înainte bucatele lor la geșeftari.

Dacă au lipsă de bani, adune-să mai mulți în cîte o mică tovărășie ocazională și iee avans pe bucate dela băncile noastre.

În acelaș timp apoi să-și socoată la olaltă bucatele ce pot să le vîndă și cînd au de unul ori mai multe vagoane, să le îmbie de odată la cei ce aievea au lipsă de bucate.

În chipul ăsta pot ajunge pe de o parte și prețuri mai bune, iar' pe de altă parte pot împedeca geșeftării ce să fac tot numai pe spatele lor.

Repetăm dar' sfatul nostru și rugăm pe plugarii noștri, ca să nu-și arvunească înainte bucatele lor și totodată să nu le vîndă unul cîte unul, — mai ales în anul acesta, cînd nu să poate încă ști ce și cum o să fie roada.

Adune-să mai mulți laolaltă și cerce să-și vîndă bucatele în comun. Cum să facă lucrul acesta, — și până cînd Centrala tovarășilor își va începe lucrarea noi, cu mare drag stăm oamenilor în ajutor. Numai să ni-să ceară ajutorul din cît mai multe părți.

Cum să prețuesc în Țară meseriile!

Oameni ce înțeleg trebuințele unui popor în dezvoltare, cei puși să îndrume soarta poporului român din Regatul liber, au pus, printre altele, înainte cu 6 ani temeiul unui folositor așezămînt național economic, unui fond de știpeții pentru meseriași, zis: „Bursa

Muncii“, care susține școală industriale pregătitoare de meserieși și dă ajutoare tinerilor să poată învăța aci, ajungînd ca mîne membri folositori societății, neamului. Iar meseriașilor ajunși de sine, le vinn într'ajutor cîștigîndu-le lucru dacă n'au. La această „Bursă a Muncii“ își trimit fabricele ori mari proprietari înștiințările că de ce măestri au lipsă, și măestri cari au lipsă de lucru, și de aci îi îndreaptă la loc potrivit.

Duminea trecută a avut loc a șasa împărțire de premii la școala industrială din București, susținută de „Bursa Muncii“, despre care cetim în „Vitorul“ printre altele următoarele:

Duminecă la orele 2 și jumătate a avut loc cu o deosebită strălucire sîrbarea celei de a șeasa aniversare dela fondarea „Bursei-Muncii“ și împărțirea premiilor la școala industrială.

Iau parte la această sîrbare, d. Basile Missir fost ministru, I. Kallinderu administratorul domeniilor coroanei, Emil Petrescu prefectul Capitalei, d. Panaitescu directorul școalei de meserii, d. Brătîlă directorul învățămîntului superior din ministerul cultelor, și toți profesorii școalei industriale de pe lîngă „Bursa-Muncii“.

La orele 2 și jumătate sosește d. ministru Spiru Haret și este înțimpinat de directorul școalei. Corul „Artă și muncă“ cîntă mai multe arii. Sîrbarea este prezidată de ministru.

Dl Mariu Alexandrescu directorul școalei, dă cetire dărei de seamă privitoare la mersul acestei școli anul trecut, arătînd cîți inși și-au îmbiat brațele lor pentru a căpăta lucru, și cererile din partea fabricanților, și diferiților proprietari agricoli și exploatatori de păduri de a li-să da brațe muncitoare. *Anul acesta, zice dsa, s'au așezat peste 3.000 de meseriași, la locuri bune!*

Arată, că prin buna împărțire a lucrului, acest așezămînt ocrotitor al meseriașilor, a ajuns de a putut da fabricanților meseriași destui, proprietari lucrători destui, găsiți în Țară, respingînd brațele streine de din afară!

Dă cetire apoi veniturilor și cheltuelilor Bursei, arătînd că de unde în 1903, a început fără nici un ajutor, așa cu însuflețirea lumii numai, anul trecut, pe lîngă că și-a luat mobilier propriu, dar și-a stabilit veniturile sale la 6000 lei anual fără ca nic' un membru să plătească cotizațiuni. Venitul ei stă din cîștigurile avute prin sîrbări și ajutorul dela Casa Regală și dl I. Kallinderu, etc.

Dl Alexandrescu amintește că

pentru anul acesta, ministru industrială a dat școalei industriale un ajutor de 3.000 de lei.

Privitor la Școala industrială susținută de societatea zisă „Bursa Muncii“, dsa arată că școala este organizată după chip german, adică, în anul întîiu să dau cunoștințe generale, iar în cei următori cunoștințe tehnice (de lucrare). Arată că în anul școlar 1903 au fost înscrîși 252 elevi, în anul 1905 414, în anul 1906 248, iar în anul 1907 250, și termină exprimînd vii mulțumiri dlui ministru Haret pentru onoarea ce a făcut de a vizita și prezida la împărțirea premiilor, aduce vii mulțumiri tuturor binefăcătorilor școalei.

Dl ministru Spiru Haret, luînd cuvîntul, arată mulțumirea ce o simte de a prezida sîrbarea acestui așezămînt care lucrează pentru ridicarea bunei-stări a meseriașului, pentru dezvoltarea lor prin școala industrială, atît de bine organizată și care a dat roade bune.

Spune că un popor nu poate înainta decît pe calea muncii și a cultivării lui, și că prin urmare este nevoie, ca și poporul român, care a mers așa de încet pe calea dezvoltării economice, să pășască mai repede a ajunge să fie alături în lupta economică care devine din zi în zi mai grea.

Știința și cultura sistematică — zice dl ministru — sunt bazele sigure pe care să poate desvolta și înălța un popor! Mulțumește directorului și profesorilor școalei industriale pentru ostenele ce depun pentru a duce lucrurile la bun sfîrșit.

Elevilor ucenici și calfe, le dorește să stăruiască în munca și învățatura ce o primesc în școală, pentru ca mai tîrziu și ei să fie de folos altora.

Au mai vorbit și alții, lăudînd lucrarea acestor școale. S'au împărțit apoi premiile. Le-a împărțit însuși ministru, dînd obiecte de desemn și scule pentru meserii, — și, încheind, a îndemnat pe elevi a fi în toată viața lor buni meșteșugari și harnici muncitori!

Da, căci încă multă vreme rămîne adevărul, că: meseriași brățare de aur!

Bilanțele băncilor noastre.

— Date. —

(Urmare).

„Bogșana“, inst. de credit și econ., ca soc. pe acții în Bogșamontană (anul 12-lea.) Capital: 100.000 cor. Fonduri: 45.444 cor. Depuneri: 305.885 cor. Cîștig curat: 15.054 cor. Active: 520.105 coroane. Reescompt: 49.981.

„Silvania“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Șimleul-silvaniei, (anul 20-lea.) Capital: 600.000 coroane. Fonduri: 350.870 cor. De-

puneri: 2,042.236 cor. Cîștig 71.851 coroane. Active: 4,695.449 coroane. Reescompt: 1,532.692 cor.

„Porumbăceana“, cassă de econ., soc. pe acții în Porumbacul inferior (a. 7-lea.) Capital: 40.000 cor. Fonduri: 18.272 cor. Depuneri: 354.736 cor. Cîștig curat: 8879 coroane. Active: 427.482 cor.

„Crișana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Brad (anul I.) Capital: 101.516 cor. Fonduri: 119.012 coroane. Depuneri: 1,007.144 cor. Cîștig curat: 47.617 cor. Active: 1,427.110 cor. Reescompt: 126.780 coroane.

„Frăția“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Agnita (anul I.) Capital: 28.743 coroane. Fonduri: 60 cor. Depuneri: 30.698 cor. Cîștig curat: 1583 cor. Active: 70537 cor.

„Coroana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Bistrița (anul 5-lea.) Capital: 300.000 cor. Fonduri: 37.165 cor. Depuneri: 209.892 cor. Cîștig curat: 15.017 cor. Active: 868.265 cor. Reescompt: 252.639 coroane.

„Someșana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Dej (anul 18-lea.) Capital: 200.000 coroane. Fonduri: 151.315 cor. Depuneri: 734.454 cor. Cîștig curat 25.084 coroane. Active: 1,948.061 cor. Reescompt 813,093 coroane.

„Comuna“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Cavăran (anul 4-lea.) Capital: 50.000 coroane. Fonduri: 5852 cor. Depuneri: 30.985 cor. Cîștig curat: 4228 cor. Active: 166.822 cor. Reescompt 73.298 cor.

„Poporul“, inst. de cred. și econ. în Lugoj (anul 7-lea.) Capital: 220.000 cor. Fonduri: 59540 cor. Depuneri: 756.475 cor. Cîștig curat: 36.286 cor. Active 1,427.958 cor. Reescompt: 235.403 cor.

„Bistrițana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Bistrița (anul 21-lea.) Capital: 122.320 cor. Fonduri: 209.522 cor. Depuneri: 906.599 cor. Cîștig curat: 24.776 cor. Active: 2,068.511 coroane. Reescompt: 522.499 cor.

„Oraviceana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Oravița (anul 15-lea.) Capital: 550.000 cor. Fonduri: 285.824 cor. Depuneri: 1,869.632 cor. Cîștig curat: 78.004 cor. Active: 3,487.329 cor. Reescompt: 665.011 cor.

„Victoria“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Arad (anul 20-lea.) Capital: 1,200.000 coroane. Fonduri: 1,033.265 cor. Depuneri: 6,003.706 cor. Cîștig curat: 185.567 cor. Active: 11,263.546 cor. Reescompt: 2,704.949 cor.

„Asociațiunea de econ. și ajutor“ în Ghiroc (anul X-lea.) Capital: 22.560 cor. Fonduri: 10.355 cor. Depuneri: 10.067 cor. Cîștig curat: 2954 cor. Active: 53.541 cor. Reescompt: 7146 cor.

„Bănățana“, inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Bukovec (anul 6-lea.) Capital: 40.000 coroane. Fonduri: 6027 cor. Depuneri: 39.263

